

klart perspektiv gennem læsningen af denne udmærkede bog, en introduktion i Sydøstasiens historie. *N. Kingo Jacobsen.*

Blokdiagramlitteratur.

Siden amerikaneren W. M. Davis i århundredets første årtier indførte blokdiagrammet som geografisk illustrationsmiddel, har denne fremstillingsform fundet en stadig større udbredelse. Ved sin mulighed for at demonstrere sammenhængen mellem struktur og overfladeformer er blokdiagrammet, der kombinerer to geologiske profiler med en relieffremstilling, blevet den foretrukne måde til billedmæssigt at vise sammenspillet mellem geologisk opbygning og overfladeudformning. Men ikke alene i geomorfologisk litteratur, også i erhvervsgeografiske afhandlinger træffer man blokdiagrammet, når det f. eks. gælder om at vise minedriftlokaliteters placering i forhold til jordbundsbygningen (oliefelter og salthorste, grubeanlæg og kullag, kalkbrud og cementfabriker langs Cuestaer o. lign.). Der kan vel næppe i vor tid tænkes en håndbog i geomorfologi eller dynamisk geologi uden blokdiagrammer, — og i skolernes geografibøger stiger for hver ny udgave antallet af disse pædagogisk værdifulde figurer, der sparer lange beskrivelser. Hertil kommer endelig, at blokdiagramkonstruktion på kortgrundlag i sig selv er undervisningsmæssig værdifuld, derved at den ifølge sin natur kræver en fuldstændig indleven i kortets elementer. Blokdiagramkonstruktion bliver derved den bedst tænkelige øvelse i kortkendskab. Ved en lang række højere læreanstalter, således ved universiteterne i Lund og København, er blokdiagramøvelser da også optaget på de kartografiske kurser.

Den af ovennævnte grunde fremkomne „efterspørgsel“ efter blokdiagrammer har naturligt bevirket fremkomst af en række metodiske lærebøger. W. M. Davis gav spredt i sine afhandlinger også konstruktive anvisninger, men en egentlig elementær, samlet fremstilling foreligger ikke fra hans hånd. Det blev hans landsmand, A. K. Lobeck, som formede den store klassiske lærebog¹⁾ — en fremragende fremstilling, som dog ved sin grundighed og fordybelse i særdeles udviklede konstruktioner måske afskrækker begyndere i starten. Af banebrydende europæiske arbejder må nævnes Brown & Debenham's praktisk overkommelige, engelske lærebog,²⁾ som dannede forbilledet for den elementære vejledning, anm.

¹⁾ A. K. Lobeck: Block diagrams and other graphic methods used in geology and geography. New York 1924.

²⁾ C. B. Brown & F. Debenham: Structure and Surface. London 1929.

udformede til brug ved undervisningen ved Københavns Universitet (Geogr. Tidsskr. 43. bd. 1940).

I det efterfølgende skal omtales nogle af de sidste års publikationer af denne art.

Axel Schou.

Matthäus Schuster: Das geographische und geologische Blockbild. 17×24 cm. 222 s., 257 fig. Akademie Verlag, Berlin 1954.

En systematisk pædagogisk vejledning, der med grundighed bevæger sig fra enkle formers konstruktion til den perspektivegeometri, som er forudsætning for eksakt overførelse af kortets kurvillede til blokoverfladens relief og geologiske profilens „vridning“ ind i bloksidernes planer. En særlig vægt lægges på den tegnemæssige udførelse, der i mange lignende fremstillinger enten forudsættes lært på anden vis eller anses for en nødvendig medfødt gave. Med konstruktion af snitlinier til vejledning ved overfladeskravering og kendskab til enkle skyggetegningsfif er det anmelderens erfaring, at meget smukke resultater kan nås ved omhu, også af elever uden kunstneriske anlæg. At et sådant, som det var tilfældet for Davis' vedkommende, er forudsætning for de helt enestående resultater, er en sag for sig. Forfatterens „tegneskoler“ vil være af betydning ved al undervisning, og hans fine sans for figurens billedvirkning i tryksatsen viser sig i mange nyttige oplysninger, f. eks. om rammens betydning for virkningen. Bogen præges iøvrigt på bedste måde af at være baseret på erfaringer samlet gennem et livs lærergerning; den er helt igennem praktisk anlagt. Forfatterens egen metode til inddeling af perspektiviske blokkanter er, sammenlignet med den rent geometriske, så enkel, at betegnelsen „genial genvej“ er den eneste dækkende. Den praktiske mands sans viser sig også deri, at forskellige netgrundlag for tegning, såvel forfatterens eget til isometriske som Solger's til perspektiviske blokdiagrammer reproduceres på helsider til direkte benyttelse. I de fleste tilfælde vil det store geometriske konstruktionsarbejde kunne undværes ved benyttelse af denne genvej. Et væld af smukt tegnede figurer, hvis stregteknik ligesom træsnittets harmonisk indpasser sig i satsbilledet, er fremstillingens grundlag, hvortil kommentarer og lærebogsstykker føjes med nøjagtig henvisningsteknik. Også den vanskelige halvtoneteknik ved skyggetegning, gengivet som rasterbillede, anvendes med smuk virkning, ofte kombineret på original vis med bjergskravering eller rumlig kurvetegning (teksterne til disse figurer, 93 og 94, er ombyttet). Bogen er efter forfatterens død udgivet af professor Bubnoff, Berlin.

Axel Schou.